

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3006/2020. (II. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.407/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Bfv.II.407/2018/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az első fokon eljáró Debreceni Törvényszéknél.
- [2] A Debreceni Törvényszék mint elsőfokú bíróság 19.B.181/2015/109. számú, 2016. április 29-én kelt ítéletével az indítványozót mint II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *a), d), i)* pontja szerint minősülő bűnsegédként, előre kitervelten, különös kegyetlenséggel, tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett emberölés büntetében. Az elsőfokú bíróság az indítványozót 12 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [3] A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.545/2016/8. számú, 2016. október 24-én jogerőre emelkedett ítéletével az indítványozó tekintetében a bűncselekmény minősítését megváltoztatta oly módon, hogy a Btk. 160. § (2) bekezdés *d)* pontjára utalást (a különös kegyetlenséggel történő elkövetést) mellőzte és a szabadságvesztés büntetés mértékét 10 évre enyhítette. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egyebekben helyben hagyta.
- [4] A Kúria a felülvizsgálat során a Bfv.II.407/2018/5. számú, 2018. szeptember 26-án kelt végzésével az indítványozó tekintetében az első- és a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati indítványát később kiegészítette, amely kiegészítést a Kúria 2019. április 1-jén kelt Bfv.II.238/2019/3. számú végzésével mint törvényben kizártat, érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 652. § (6) bekezdése alapján minden jogosult – a (3)–(5) bekezdésekben foglalt kivételekkel, amelyek jelen esetben nem álltak fenn – csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt.
- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be 2018. november 29-én az elsőfokú bíróságnál, mert álláspontja szerint a Kúria Bfv.II.407/2018/5. számú végzése sérti az Alaptörvény E) és Q) cikkeit, valamint III. cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseiben foglalt jogait. Az indítványozó kérelmének indokolásaként az ügyében hozott ítéleteknek és a Kúria végzésének a kritikáját fogalmazta meg, valamint a börtönök túlzásfoltosságát és az álláspontja szerint helytelen büntetőjogi szabályozási környezetet sérelmezte. Az Alkotmánybíróság felhívására az indítványozó alkotmányjogi panaszát hiánypótlás keretében kiegészítette, amelyben az alkotmányjogi sérelmeket továbbra is a bizonyítás vélt hiányosságaival, cselekményének – álláspontja szerint – helytelen minősítésével és az eltúlzottnak tartott mértékű szabadságvesztés büntetésére vonatkozó érvekkel kívánta alátámasztani. Továbbra is hangsúlyozta a büntetés-végrehajtási intézetek túlzásfoltosságával és az elhelyezési körülményekkel összefüggő panaszait.
- [7] Az indítványozó 2019. március 22-én a Kúriához érkezett beadványában a felülvizsgálati indítványát kiegészítette. Az Alkotmánybíróság ennek következtében – egyesbíróként eljárva – 2019. május 10-én kelt, IV/142/2019. számú végzésében az indítványozó alkotmányjogi panaszát visszautasította, mert amíg az ügyben felülvizsgálati eljárás van folyamatban, addig a panasz érdemi elbírálására az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 32. § (3) bekezdése alapján nincs lehetőség.
- [8] Az indítványozó 2019. május 28-án, június 11-én, június 21-én és június 28-án az Alkotmánybírósághoz érkezett beadványaiban a Kúria korábbi, Bfv.II.407/2018/5. számú végzésével szemben benyújtott és kiegészített

alkotmányjogi panaszát változatlan indokolással fenntartotta. A felülvizsgálati indítvány kiegészítését elutasító, a Kúria Bfv.II.238/2019/3. számú végzése tekintetében külön indokolást nem terjesztett elő, mert álláspontja szerint a 3. számú végzés nem tartalmaz érdemi elbírálást. Az indítványozó 2019. július 17-én, augusztus 23-án, október 3-án érkezett beadványában a korábban benyújtott alkotmányjogi panasz soron kívüli elbírálását kérte, 2019. november 26-i beadványában pedig a Be. 665. § (3) bekezdése alapján büntetése félbeszakítását vagy felfüggesztését kérte.

- [9] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [10] Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.407/2018/5. számú végzésével szemben benyújtott és kiegészített alkotmányjogi panasz vizsgálata során megállapította, hogy a panasz határidőben érkezett és részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény E cikk (1)–(4) bekezdéseit, a Q) cikk (3) bekezdését, a III. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseit], a támadott bírósági határozatot (Kúria Bfv.II.407/2018/5. számú végzése), valamint az indokolást arra nézve, hogy a támadott bírósági határozat miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel.
- [11] Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmazott arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a kúriai végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, így a határozott kérelem alkotmányos feltételeinek ebben a vonatkozásban is eleget tett.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettnek minősül, továbbá a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény E cikk (1)–(4) bekezdései és a Q) cikk (3) bekezdése megsértésére is hivatkozott, mert álláspontja szerint a támadott kúriai határozat az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4., 20., 47. cikkét, 48. cikk (2) bekezdését, 49. cikk (3) bekezdését, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye 3., 6., 13. cikkét, valamint a 7. Kiegészítő Jegyzőkönyv 2. cikkét automatikusan megsértette. Az Alkotmánybíróság az e körben előadott hivatkozásokat nem tekintette önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemeknek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, és az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, és nem alkotmányjogi panasz keretében {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]}. Nincs hatásköre az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozat azért sérti az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmat, mert elítélése következtében a büntetés-végrehajtási intézetben zsúfolt, emberhez méltatlan körülmények közé került. Tekintettel arra, hogy a Kúria felülvizsgálati végzése által helyben hagyott szabadságvesztés büntetés nem egy meghatározott büntetés-végrehajtási intézetben történő elhelyezésére szól, így a támadott határozat és az indítványozó panasa között közvetlen, alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem mutatható ki. Az Alkotmánybíróság a panaszt ebben vonatkozásban ezért az alkotmányjogi összefüggés hiánya miatt nem vizsgálta.
- [15] Az indítványozó azt állította, hogy büntetése a bírói gyakorlatban szokásos mértékhez képest súlyosabb, ezért sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőséghez való jogát. Ezt az állítását azonban semmilyen, alkotmányos szempontból értékelhető okfejtéssel nem támasztotta alá, így az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a panasz ebben a tekintetben érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kifejezett kérelemre vonatkozó részében – utalásszerűen – olyan további indítványokat is megfogalmazott, amelyeket az Alkotmánybíróság nem az indítványozó által kezdeményezett, az Abtv. 27. §-a, hanem az Abtv. 26. § (1) bekezdés vagy (2) bekezdése szerinti eljárásokban bírálhat el. Az ilyen típusú alkotmányjogi panasz eljárások lefolytatásához szükséges törvényi feltételek – a jogalap, az érintettség és az alkotmányjogi indokolás kifejtése – hiánya miatt azonban ezeket az indítványozói felvetéseket nem vizsgálta. (Így például az újszülött sérelmére elkövetett tényállás privilegizált esetté nyilvánításának kétségbe vonása, a büntetés-végrehajtási körülmények miatt nyújtott jogszabályi kártérítés összegének felemelésére irányuló felvetés). Ezen túlmenően az indítványozó olyan kérelmeket is előterjesztett, amelyek vizsgálata

nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, így például, hogy az Alkotmánybíróság a büntetés-végrehajtási intézetek részére napi, rendszeres értékelést írjon elő.

- [17] Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem kiegészítését érdemi vizsgálat nélkül elutasító Bfv.II.238/2019/3. számú kúriai végzés tekintetében érdemi indokolást nem terjesztett elő, annak alkotmányos vizsgálatát nem kérte, így annak befogadhatóságát az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [18] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott panasz befogadási feltételeit a továbbiakban csak a Kúria Bfv.II.407/2018/5. számú végzése tekintetében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseire vonatkozó indítványokra, indítványi elemekre nézve vizsgálta.
- [19] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszának indokolásában a támadott kúriai végzésen keresztül a bűnösségét kimondó ítéletek, valamint a kúriai végzés felülvizsgálatát és megsemmisítését kívánja elérni. Ennek érdekében azonban nem alkotmányossági, hanem kizárólag törvényességi kifogásokat sorakoztat fel. Az indítványozó kifogásai a büntetőeljárás szabályok állítólagos megszegésére (pl. pszichikai nyomás alatt tett vallomást), a tényállás megállapítására, a bizonyítékok bírói mérlegelésére (pl. az I. rendű terhelt rá nézve terhelő nyilatkozatainak bírói értékelését vitatja), a bűncselekmény minősítésére (pl. az előre kiterveltség, a pszichikai bűnsegély, a különös kegyetlenség szerinte nem állapítható meg), és a büntetés kiszabására (pl. a terheltnek esetében a fiatal felnőtt kort és a sértettnél a 14 éven aluli kort a bíró helytelenül értékelte) vonatkoznak. Álláspontja szerint mindezek folytán sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásból való joga.
- [21] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Kétségtelen, hogy a törvényességi sérelmek is lehetnek kivételes esetben olyan kirívóak, amelyek felvetik az alkotmányos vizsgálat szükségességét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban jelen alkotmányjogi panaszban foglalt törvényességi kifogások nem vetnek fel olyan szintű eljárási, bizonyítási, jogszabály-értelmezési vagy büntetés kiszabási hiányosságot, amely az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét megalapozná vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett bírói indokolási kötelezettség megszegését is állította, mert álláspontja szerint a bíróságok nem adtak számot a döntés indokairól megfelelő részletességgel és nem reagáltak az általa felvetett minden kérdésre. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből azonban nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (30/2014. (IX. 30.) AB határozatban, Indokolás [89]). Jelen ügyben az Alkotmánybíróság a bírósági határozatok indokolásának ismeretében nem talált olyan indokolási hiányosságot, amely a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét megalapozná.
- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való joga sérelmét is felvetette. Az indítványozó elleni eljárás 2014. július 9-től – őrizetbe vételétől és

- gyanúsítottként történő kihallgatásától kezdve – 2018. szeptember 26-ig, vagyis 4 év 3 hónapig tartott, amikor a Kúria a felülvizsgálati indítvány kiegészítését is elutasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ügy észszerű időn belül történő elbírálásához való jog sérelmének orvoslására a büntetőügyben eljáró bíróságnak van lehetősége azáltal, hogy észlelése esetén a kiszabott büntetés mérséklésével kompenzációt nyújt. Amennyiben az eljárás elhúzódása az ügy érdemére nem hatott ki, az Alkotmánybíróságnak nincs eszköze arra, hogy az eljárás elhúzódását orvosolja {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [76]}. Jelen ügyben az indítványban foglalt körülmények – figyelemmel arra is, hogy csökkentették másodfokon az indítványozó büntetését – nem támasztják alá azt, hogy az eljárás hossza vagy esetleges elhúzódása közvetlen összefüggésben lenne az ügy érdemével, vagyis a bűnösség megállapításával és a büntetés kiszabásával.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jogának sérelmét is állítja, mert álláspontja szerint kirendelt védője a védői kötelezettségeit folyamatosan és súlyosan elmulasztotta. Az Alkotmánybíróság a védelemhez való jog tartalmát határozataiban részletesen kibontotta és rögzítette, hogy a védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet {8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [25]–[27]}, így különösen a bűnügyben eljáró hatóságoknak igazolható módon biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a terhelt kihallgatásán az érdekében kirendelt védő jelen lehessen, és a terhelttel a kapcsolatot felvehesse, valamint az eljárási törvényben biztosított egyéb jogait gyakorolhassa {8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [38]}. A büntetőeljárásban törvényi lehetőség van arra, hogy a terhelt kifogásolja a védelemmel kapcsolatos kirendelt védői feladatok nem megfelelő ellátását. Annak vizsgálata azonban, hogy a kirendelt védő a büntetőeljárásban milyen színvonalú munkát végzett, nem az Alkotmánybíróság feladata {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [94]}. Az indítványban foglaltak vizsgálatának ebben a vonatkozásban ezért nincs helye. Az Alkotmánybíróság ennek következtében a védelem ellátásának minőségét nem vizsgálta.
- [25] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslati jogának sérelmével kapcsolatban kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság – bár 12 évről 10 évre csökkentette büntetését –, de szerinte ügyét érdemben nem vizsgálta meg és „mindössze fél óra alatt hozott döntést”. Az indítványozó azon állítása, hogy a nyilvános ülés mindössze fél óráig tartott, önmagában nem vet fel alaptörvény-ellenességet, hiszen a másodfokú döntést egy hosszabb, nem nyilvános előkészítő munka előzte meg, az előzőleg részletesen átvizsgált iratok alapján történt.
- [26] Az Alkotmánybíróság szerint mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem alapozza meg a jogorvoslatához való jog állított sérelmével összefüggésben sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel.
- [27] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a sérelmezett bírósági ítéletek végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az eljáró bíróságokat, továbbá az eljárást soron kívül folytassa le. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, így az Alkotmánybíróság nem tartotta indokoltnak a soron kívüli eljárást és mellőzte a felfüggesztés iránti kérelem vizsgálatát is.

Budapest, 2020. január 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/920/2019.

